

KOMENTÁŘ

21. 11. 2019

Zařízení sociálních služeb v Jihomoravském kraji v roce 2018

Zařízení sociálních služeb v Jihomoravském kraji měla na konci roku 2018 k dispozici více než 8,5 tisíc lůžek, 6 tisíc z nich bylo v domovech pro seniory a v domovech se zvláštním režimem. I když se lůžková kapacita zařízení sociálních služeb postupně zvyšuje, počet žádostí, především o místa v domovech pro seniory, výrazně převyšuje stávající možnosti.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2018 v zařízeních sociálních služeb poskytováno 333 sociálních služeb. Nejčtenější pobytovou sociální službou byly domovy pro seniory (47 zařízení) a domovy se zvláštním režimem (40 zařízení). V zařízeních sociálních služeb bylo k dispozici celkem 8 514 míst, z tohoto počtu bylo **3 262 míst v domovech se zvláštním režimem** (určeno pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu chronického duševního onemocnění - stařecká, Alzheimerova a ostatní typy demencí), **2 732 míst v domovech pro seniory**, a **1 137 míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením**.

Tab. 1 Zařízení sociálních služeb v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2018

Zdroj: MPSV

Druh služby	Počet služeb celkem	Kapacita služby (počet lůžek)	Počet uživatelů (klientů)	z toho ženy	
				abs.	v %
Centra denních služeb	12	-	211	121	57,3
Denní stacionáře	26	-	548	288	52,6
Týdenní stacionáře	7	144	93	46	49,5
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	19	1 137	1 100	445	40,5
Domovy pro seniory	47	2 732	2 626	2 028	77,2
Domovy se zvláštním režimem	40	3 262	3 165	2 298	72,6
Chráněné bydlení	25	341	331	167	50,5
Azylové domy	24	795	354	186	52,5
Domy na půl cesty	3	35	25	10	40,0
Zařízení pro krizovou pomoc	4	-	1 668	647	38,8
Nízkoprahová denní centra	5	-	2 051	403	19,6
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	19	-	658	228	34,7
Nodehárny	7	-	1 061	212	20,0
Terapeutické komunity	2	30	19	7	36,8
Sociální poradny	49	-	31 434	19 170	61,0
Sociálně terapeutické dílny	11	-	299	161	53,8
Centra sociálně rehabilitačních služeb	19	-	2 352	1 324	56,3
Pracoviště rané péče	6	-	87	27	31,0
Intervenční centra	1	-	551	458	83,1
Služby následné péče	7	38	246	113	45,9

V tabulce 1 je uveden výčet 20 druhů sociálních služeb. Z ambulantních služeb vykázaly nejvyšší počet klientů na konci roku 2018 sociální poradny (31,4 tisíc uživatelů), z pobytových služeb to byly domovy se zvláštním režimem (3 165 klientů) a domovy pro seniory (2 626 klientů). U poloviny z uvedených druhů služeb byl mezi uživateli (klienty) **nadpoloviční podíl žen**. Tříčtvrtinový podíl žen mezi klienty domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem pramení především ze skutečnosti, že ženy se dožívají vyššího věku. Čtyři pětiny žen bylo mezi klienty intervenčního centra a tři pětiny žen tvořily uživatelky nejpočetněji využívané služby, jíž jsou

KOMENTÁŘ

sociální poradny. Naproti tomu v noclehárnách či nízkoprahových denních centrech ženy tvořily pouze pětinu klientů.

Na konci roku 2018 bylo v Jihomoravském kraji 233,8 tisíc osob ve věku 65 a více let. Z tohoto počtu bylo 24,9 tisíc osob ve věku 85 a více let. **Proti roku 2009 se počet osob v seniorském věku (osoby ve věku 65 let a více) zvýšil o 51,1 tisíc,** z toho počet osob 85letých a starších vzrostl o 7,0 tisíc. Populace kraje bude dál stárnout a **v polovině tohoto století by podle projekce počtu obyvatel mělo v kraji být téměř 350 tisíc osob v seniorském věku** a počet osob ve věku 85 a více let by měl být proti dnešku téměř trojnásobný.

Za 10 let se kapacita vybraných pobytových zařízení sociálních služeb, uvedených v 1. části tabulky 2, zvýšila o 1 016 míst. V blízké budoucnosti lze očekávat další nárůst požadavků na pobytové sociální služby, služby, které již v současnosti svými kapacitami nestačí pokrýt vznesené požadavky. **Počty neuspokojených žádostí** o umístění do vybraného typu sociálního zařízení jsou uvedeny v 2. části tabulky 2. Je však třeba uvést, že do roku 2016 **nebyl ztotožněn počet žadatelů o umístění s počtem žádostí**, neboť žadatel si zpravidla podával víc žádostí o umístění na různá místa, a to nejen v rámci kraje.

Tab. 2 Kapacita služby a počet neuspokojených žádostí o umístění do vybraných zařízení sociálních služeb v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Kapacita služby (počet lůžek)									
Domovy pro seniory	3 232	3 048	2 988	2 940	3 072	3 028	2 946	2 879	2 740	2 732
Domovy se zvláštním režimem	1 778	1 931	2 101	2 184	2 469	2 816	2 938	3 136	3 282	3 262
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1 484	1 483	1 344	1 294	1 295	1 262	1 239	1 166	1 142	1 137
Azylové domy	781	807	856	877	725	816	878	804	825	795
Chráněné bydlení	71	148	128	146	167	180	254	293	322	341
Týdenní stacionáře	49	48	133	139	137	138	159	159	159	144
	Počet neuspokojených žádostí o umístění									
Domovy pro seniory	9 591	8 807	9 763	10 106	11 573	12 666	11 965	12 556	7 228	5 100
Domovy se zvláštním režimem	2 816	3 470	3 466	4 150	4 478	5 059	4 670	5 219	4 171	4 026
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	338	295	305	355	316	379	347	323	265	317
Azylové domy	358	359	540	312	266	373	314	305	283	340
Chráněné bydlení	52	103	108	146	157	127	308	290	313	344
Týdenní stacionáře	18	30	26	43	34	37	42	47	44	59

Na konci roku 2018 bylo v kraji **5,1 tisíc neuspokojených žádostí o umístění do domova pro seniory** a **4,0 tisíc žádostí o umístění do domova se zvláštním režimem**. Z grafu 1 je patrné, že v mezikrajském srovnání **Jihomoravskému kraji zůstalo nelichotivé prvenství v počtu neuspokojených žádostí o umístění do domova se zvláštním režimem** (v absolutním vyjádření počtu žádostí). Relativní vyjádření udává, že na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v kraji v roce 2018 připadlo 17,2 neuspokojených žádostí o umístění do domova se zvláštním režimem, což byla po Zlínském kraji 2. nejvyšší hodnota.

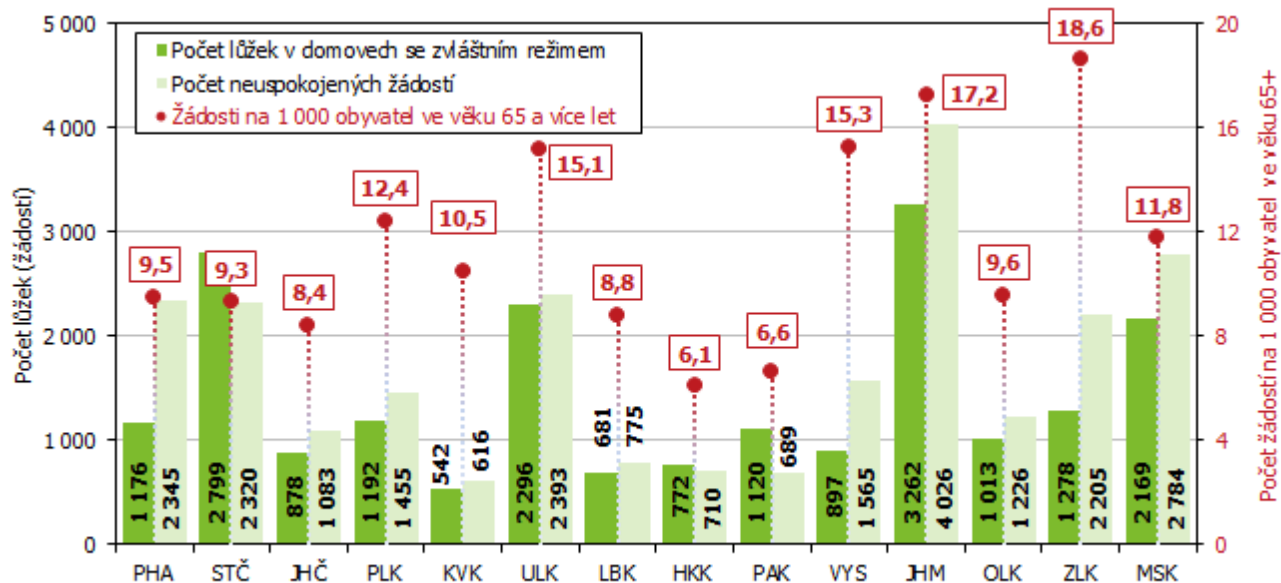
Příznivější situace v mezikrajském srovnání byla pro Jihomoravský kraj u **neuspokojených žádostí o umístění do domova pro seniory - počet byl mezi kraji „až“ 4. nejvyšší**. V relativním vyjádření na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let připadlo 21,8 neuspokojených žádostí o umístění do domova pro seniory,

KOMENTÁŘ

což mezi kraji byla 5. nejnižší, resp. až 10. nejvyšší hodnota. Nejméně příznivý stav v tomto způsobu vyjádření byl ve Středočeském kraji, kde na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let připadlo 38,2 neuspokojených žádostí.

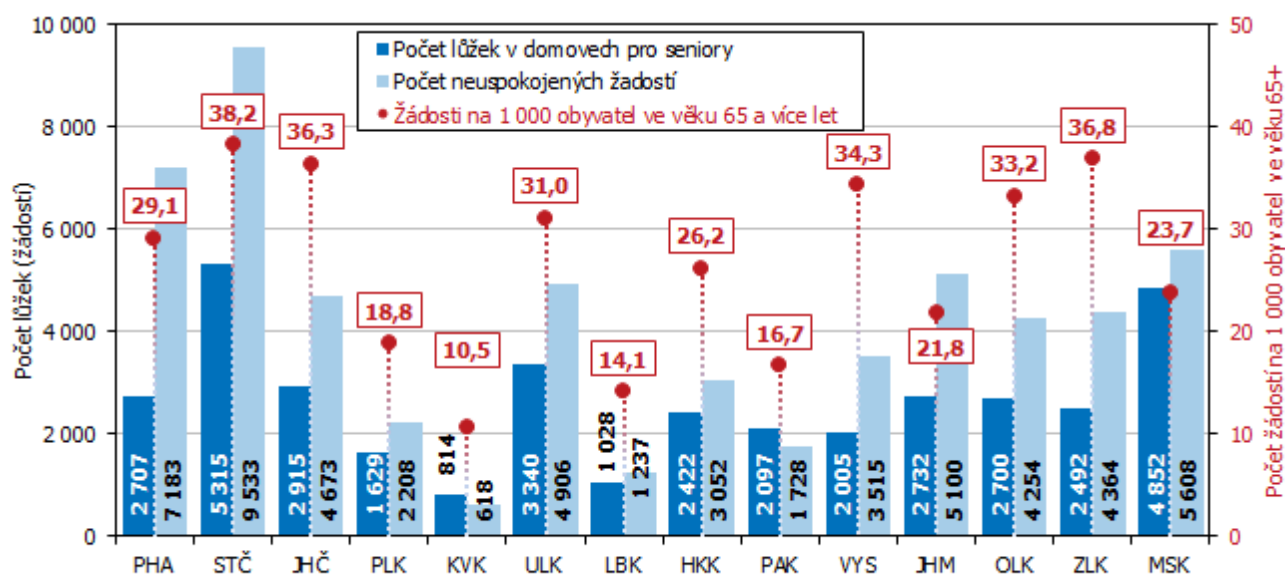
Graf 1 Místa v domovech se zvláštním režimem a počty neuspokojených žádostí podle krajů k 31. 12. 2018

Zdroj: MPSV

Graf 2 Místa v domovech pro seniory a počty neuspokojených žádostí podle krajů k 31. 12. 2018

Zdroj: MPSV

KOMENTÁŘ

Kontakt:

Ing. Karel Adam
Krajská správa ČSÚ v Brně
E-mail: karel.adam@czso.cz
Tel.: 542 528 172

Vybraná zařízení sociálních služeb - definice

Domovy pro seniory poskytují dlouhodobé pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. Služba obsahuje poskytnutí ubytování a stravy, pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, aktivizační činnosti, pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Služba se poskytuje za úhradu

Domovy se zvláštním režimem poskytují dlouhodobé pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění, závislosti na návykových látkách, osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a další typy demencí, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. Režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob. Služba obsahuje poskytnutí ubytování a stravy, pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, aktivizační činnosti a pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Služba se poskytuje za úhradu.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením poskytují dlouhodobé pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. Služba obsahuje poskytnutí ubytování a stravy, pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Služba se poskytuje za úhradu.

Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Služba obsahuje poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování a pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Služba se poskytuje za úhradu.

Chráněné bydlení je pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení. Služba obsahuje poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Služba se poskytuje za úhradu.

Týdenní stacionáře poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Služba obsahuje poskytnutí ubytování a stravy, pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování nebo pomoc při zajištění bydlení a výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Služba se poskytuje za úhradu.